

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 135b/2016

privind interpretarea
articolelor 122 și 125 din Constituția Republicii Moldova
(atribuțiile Procurorului General interimar)

CHIȘINĂU

22 noiembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 16 noiembrie 2016,
înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 22 noiembrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 16 noiembrie 2016, Procurorul General interimar, Eduard Harunjen, a adresat Curții Constituționale sesizarea pentru interpretarea articolelor 122 și 125 din Constituția Republicii Moldova.

A. Motivele sesizării

2. Autorul sesizării a solicitat interpretarea prevederilor constituționale enunțate sub următoarele aspecte:

„1. Este în drept Procurorul General interimar să participe și să facă parte din Consiliul Superior al Magistraturii?”

2. Poate un Procuror General interimar să numească procurorii inferiori în cazul respectării tuturor procedurilor legale și să exercite celelalte funcții fără vreo limitare?”

B. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției (republicată M.O., 2016, nr.78, 140) sunt următoarele:

Articolul 122

Componența [Consiliul Superior al Magistraturii]

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din judecători și profesori titulari aleși pentru o durată de 4 ani.

(2) Din Consiliul Superior al Magistraturii fac parte de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General.”

Articolul 124 Atribuțiile și structura [Procuraturii]

„(1) Procuratura reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești în condițiile legii.

(2) Sistemul organelor Procuraturii cuprinde Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și procuraturile specializate.

(3) Organizarea, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii sînt stabilite prin lege.”

Articolul 125 Mandatul procurorilor

„(1) Procurorul General este numit în funcție de către Parlament, la propunerea Președintelui acestuia.

(2) Procurorii ierarhic inferiori sînt numiți de Procurorul General și îi sînt subordonați.

(3) Mandatul procurorilor este de 5 ani.

(4) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția activității didactice și științifice.

(5) În exercitarea mandatului procurorii se supun numai legii.”

4. Prevederile relevante ale Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (abrogată la 1 august 2016 prin Legea nr.3/2016) sunt următoarele:

Articolul 27 Procurorul General

(1) Procurorul General conduce Procuratura.

(2) Procurorul General:

a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;

b) numește procurorii inferiori, exercită, direct sau prin intermediul adjuncților săi ori al procurorilor subordonați, controlul asupra activității procurorilor

c) emite în scris ordine, dispoziții și instrucțiuni metodologice și de reglementare executorii, aprobă regulamente;

d) revocă, suspendă sau anulează actele emise de procurori care contravin legii;

e) stabilește, în corespundere cu structura aprobată de Parlament, organizarea interioară a organelor Procuraturii, repartizează mijloace pentru funcționarea lor;

f) solicită organelor care au competențe legale în descoperirea și urmărirea infracțiunilor, precum și în exercitarea activității operative de investigații, delegarea de persoane specializate în domeniu pentru a îndeplini, sub directa conducere și sub controlul nemijlocit al procurorilor, actele procesuale conferite de lege;

g) sesizează Curtea Constituțională privind constituționalitatea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului;

h) conferă procurorilor, în condițiile legii, grade de clasificare și grade militare speciale;

i) decide asupra atribuțiilor și obligațiilor prim-adjunctului și adjuncților săi, precum și ale altor procurori din subordine;

j) convoacă procurorii inferiori în ședințe, anual sau de câte ori este nevoie;

k) este ordonatorul mijloacelor financiare, administrează bunurile Procuraturii.

(3) Procurorul General prezintă anual Parlamentului raport despre starea legalității și ordinii de drept din țară, precum și despre măsurile întreprinse pentru redresarea ei. Raportul Procurorului General este făcut public și se plasează în internet pe pagina oficială a Procuraturii.

Articolul 28 Prim-adjunctul și adjuncții Procurorului General

(1) Prim-adjunctul și doi adjuncți ai Procurorului General:

a) organizează și conduc activitățile de bază ale organelor Procuraturii potrivit competenței;

b) exercită alte atribuții la decizia Procurorului General.

(2) În absența Procurorului General sau în imposibilitatea de exercitare a funcțiilor sale, atribuțiile lui sînt exercitate de prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia, de un adjunct, în temeiul unui ordin emis de Procurorul General.

5. Prevederile relevante ale Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură (M.O., 2016, nr. 69-77, art.113) sunt următoarele:

Articolul 1 Procuratura

„Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.”

Articolul 11 Atribuțiile Procurorului General

„(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

- a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;
- b) la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, numește în funcție procurorii;
- c) exercită controlul asupra activității procurorilor;
- d) stabilește domeniile de competență (atribuțiile) ale adjuncților săi;
- e) aprobă Regulamentul Procuraturii, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- f) emite, în scris, ordine și dispoziții, aprobă regulamente și recomandări metodologice;
- g) stabilește, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor, structura internă a procuraturilor;
- h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege;
- i) sesizează Curtea Constituțională în condițiile legii;
- j) organizează și implementează sistemul de management financiar și control intern și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune;
- k) exercită alte atribuții prevăzute de lege.

(2) În termen de 3 luni de la numirea sa în funcție, Procurorul General îi numește pe adjuncții săi, le repartizează acestora domeniile de competență și stabilește ordinea substituirii sale de către adjuncți în cazul absenței sau al imposibilității de exercitare a funcțiilor sale. În cazul în care Procurorul

General nu a stabilit ordinea substituirii sale de către adjuncți, funcțiile Procurorului General vor fi exercitate de drept de către adjunctul cu cea mai mare vechime în funcția de procuror.

(3) Procurorul General prezintă Parlamentului anual, pînă în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent. Raportul se audiază în plenul Parlamentului, este făcut public și se plasează pe pagina web oficială a Procuraturii Generale.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

6. Autorul sesizării susține că în activitatea Procuraturii s-au atestat situații când o perioadă îndelungată de timp funcția de Procuror General a fost exercitată prin interimat de prim-adjunctul Procurorului General. Interimatul exercitat în prezent este determinat de demisia Procurorului General.

7. În același timp, diferite instituții tratează diferit instituția „interimatului”. Astfel, pînă la acest moment CSM nu recunoaște dreptul Procurorului General interimar de a face parte, de drept, din componența CSM.

8. Autorul sesizării consideră că, dacă interimatul a fost instituit în strictă conformitate cu legea, nu trebuie să existe nici o limitare de atribuții. În caz contrar ar putea fi blocată, pentru o perioadă, activitatea întregului sistem al procuraturii.

B. Aprecierea Curții

9. Examinând sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

10. Articolul 135 alin.(1) lit.b) din Constituție, articolul 4 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 alin.(1) lit.b) din Codul jurisdicției constituționale abilitază instanța de jurisdicție constituțională cu atribuția de interpretare a Constituției.

11. În mai multe hotărâri ale sale, Curtea a reținut că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit.b) din Constituție presupune stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale, care poate fi realizată prin interpretarea textuală sau funcțională, în măsura în care poate fi dedusă din textul Constituției, ținând cont de caracterul generic al normei, situațiile concrete pe care legiuitorul nu avea cum să le prevadă la momentul elaborării normei,

reglementările ulterioare, situațiile complexe în care norma trebuie aplicată etc.

12. Curtea reține că interpretarea dată dispozițiilor constituționale comportă caracter oficial și obligatoriu pentru toți subiecții raporturilor juridice. Având în vedere importanța interpretării dispozițiilor constituționale, Curtea Constituțională tratează sesizările de acest caracter cu o exigență deosebită. Acestea pot fi acceptate pentru examinare în fond doar în cazul în care dispoziția constituțională, a cărei interpretare se solicită, este incertă, ambiguă sau incompletă.

13. Curtea constată că autorul sesizării a solicitat interpretarea articolelor 122 și 125 din Constituție în sensul explicării competențelor Procurorul General interimar.

14. Curtea subliniază că Procuratura este o instituție de rang constituțional, fiind reglementată de articolele 124-125 din Constituție.

15. Curtea reține rolul important al Procuraturii în sistemul autorităților statului și în protecția libertății persoanei. Procuratura este o instituție publică, care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului.

16. Curtea menționează că, potrivit articolului 124 alin. (3) din Constituție, **organizarea, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii sunt stabilite prin lege.**

17. În acest sens, Curtea constată că, potrivit articolului 28 alin. (2) din Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, în vigoare până la 1 august 2016, sub imperiul căreia a fost instituit interimatul actual al funcției de Procuror General, în absența Procurorului General sau în imposibilitatea de exercitare a funcțiilor sale, atribuțiile lui sunt exercitate de prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia, de un adjunct, în temeiul unui ordin emis de Procurorul General. Astfel, în temeiul legii, Procurorul General interimar a preluat integral funcțiile titularului, legea neinstituind nici o limitare în acest sens.

18. În același sens, potrivit alin. (2) al art. 11 din Legea nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la procuratură, în vigoare din 1 august 2016, Procurorul General numește adjunctii săi, le repartizează domeniile de competență și **stabilește ordinea substituirii sale de către adjuncti în cazul absenței sau al imposibilității de exercitare a funcțiilor sale.** Totodată, legea stabilește că, **în cazul în care Procurorul General nu a stabilit ordinea substituirii sale de către adjuncti, funcțiile Procurorului General vor fi exercitate de drept de către adjunctul cu cea mai mare vechime în funcția de procuror.**

19. În acest context, Curtea reține că intrarea în vigoare a noii legi nu afectează interimatul instituit sub imperiul legii în vigoare la data survenirii vacanței funcției de procuror general.

20. Astfel, Curtea constată că legiuitorul, atât în legea veche, cât și în legea nouă, a stabilit expres că **interimarul preia de drept plenitudinea competențelor titularului.**

21. Prin urmare, prevederile constituționale nu necesită interpretare, fiind expres dezvoltate prin prevederile legale, care nu au fost contestate și beneficiază de prezumția constituționalității.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se respinge ca inadmisibilă* sesizarea Procurorului General interimar, Eduard Harunjen, privind interpretarea articolelor 122 și 125 din Constituția Republicii Moldova.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldov*

Președinte

Alexandru TĂNASE